

विकास र वातावरण बीच सन्तुलन कायम राखौं । स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सम्मान गरौं ।

वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ मा संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको व्यवस्था रहेको छ । वातावरणीय अध्ययन नगरी गरेका विकासका पूर्वाधारका कारण बस्ती जोखिममा परेको, मानिसको घरबास उठीबास भएको, बनाएका संरचना छोटो अवधिमा क्षतविक्षत भएको, मानव तथा बन्धुजन्तुको जीवनयापनमा असर गरेको र जीवन नै चौपटमा परेको छ । तसर्थ, वातावरणीय अध्ययन सम्पन्न पश्चात मात्र विकास आयोजना कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन सबैमा अनुरोध छ । तसर्थ सबै निकायहरूले वातावरणीय अध्ययन गरेर गराएर मात्र विकास आयोजना वा कार्यक्रमको विस्तृत तथा लागत अनुमान तयार गर्ने, स्वीकृत गर्ने, ठेक्का लगाउने र कार्यादेश दिने जस्ता कार्य गर्नु, गराउनुहुन सम्बन्धित सबै निकायहरूमा मन्त्रालय हार्दिक अपिल गर्दछ ।

अनुरोधक
गण्डकी प्रदेश सरकार

विकास र वातावरण बीच सन्तुलन कायम राखौं । स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सम्मान गरौं ।

विकासका पूर्वाधार निर्माण गर्दा प्रकृति, वातावरण र जीवजन्तुमा प्रत्यक्ष र परोक्ष असर तथा प्रभाव पर्दछ । विकासका पूर्वाधार तयार गर्ने क्रममा हुने सकारात्मक प्रभावलाई बढाउने, नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने र बैकल्पिक उपायहरूको खोजी वातावरणीय अध्ययनले गर्दछ । विकासको काम र त्यसले पार्ने प्रभावको आधारमा वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ मा **संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन**को व्यवस्था रहेको छ । वातावरणीय अध्ययन नगरी गरेका विकासका पूर्वाधारका कारण बस्ती जोखिममा परेको, मानिसको घरबास उठीबास भएको, बनाएका संरचना छोटो अवधिमा क्षतविक्षत भएको, मानव तथा बन्यजन्तुको जीवनयापनमा असर गरेको र जीवन नै चौपटमा परेको छ । तसर्थ, वातावरणीय अध्ययन सम्पन्न पश्चात मात्र विकास आयोजना कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन सबैमा अनुरोध छ । वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा ३५ मा संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन गराउनुपर्ने प्रस्ताव स्वीकृत नगराई वा स्वीकृत प्रतिवेदनको विपरीत हुने गरी प्रस्ताव कार्यान्वयन गरेमा पाँच लाख रुपैयाँसम्म, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन स्वीकृत नगराई वा स्वीकृत प्रतिवेदनको विपरीत हुने गरी प्रस्ताव कार्यान्वयन गरेमा दश लाख रुपैयाँसम्म र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन गराउनुपर्ने प्रस्ताव स्वीकृत नगराई वा स्वीकृत प्रतिवेदनको विपरीत हुने गरी कुनै प्रस्ताव कार्यान्वयन गरेमा पचास लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना हुने व्यवस्था रहेको छ । अतः सम्बन्धित सबै निकायहरूले वातावरणीय अध्ययन गरेर गराएर मात्र विकास आयोजना वा कार्यक्रमको विस्तृत तथा लागत अनुमान तयार गर्ने, स्वीकृत गर्ने, ठेक्का लगाउने र कार्यादेश दिने जस्ता कार्य गर्नु, गराउनुहुन सम्बन्धित सबै निकायहरूमा मन्त्रालय हार्दिक अपिल गर्दछ ।

अनुरोधक
गण्डकी प्रदेश सरकार

विकास र वातावरण बीच सन्तुलन कायम राखौं । स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सम्मान गरौं ।

पृथ्वी सबैको साझा घर हो । पृथ्वीमा रहेका लाखौं जीवजन्तु मध्ये हामी मानिस एक हौं । हामीले हाम्रो सुविधा, सुख सयल, आनन्द र भोगविलासको लागि बाटो घाटो, पुल पुलेसा, नहर कूलो, भवन, विद्युत गृह, सुरुङ, सडक, औद्योगिक क्षेत्र तथा हवाइ मैदान जस्ता विकासका पूर्वाधार बनाइ रहेका छौं । यी पूर्वाधार बनाउँदा प्राकृतिक अवस्थामा खलल् पर्दछ नै । वातावरणीय अध्ययन बिना बनाएका विकासका पूर्वाधारका कारण प्रत्येक बर्ष ठूलो धनजनको क्षतिसमेत हुने गरेको छ । वातावरणीय अध्ययनले आयोजनाले पार्ने नकारात्मक असरलाई न्यून गर्ने, बैकल्पिक उपायको खोजी गरी सुझाउने र सकारात्मक प्रभावलाई बढाउने कार्य गर्दछ । त्यसैले, विकासका पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी निकायहरूले विकासका आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्नुपूर्व वातावरण संरक्षण ऐन र वातावरण संरक्षण नियमावलीमा भएका व्यवस्था अनुसरण गरी वातावरणीय अध्ययन गरेर मात्र आयोजना वा कार्यक्रम स्वीकृत गरी निर्माणको कार्य अगाडी बढाउन हुन सम्बन्धित सबैमा मन्त्रालय हार्दिक अपिल गर्दछ ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

वन अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी सूचना

वन फाँड्ने, वन क्षेत्रको जग्गा जोत्ने, खन्ने, खनिज उत्खनन् गर्ने, आवास गर्ने, सडक तथा अन्य पूर्वाधार बनाउने, घर छाप्रो बनाउने, व्यवसाय सञ्चालन गर्ने जस्ता कार्य वन अतिक्रमण हो । यस्तै बिना इजाजत राष्ट्रिय वन, निजी वन, आवादी समेतको वन पैदावार कटान, संकलन र ओसारपसार गर्ने सबै कार्य वन अपराध अन्तर्गत पर्दछन् । तसर्थ वन अतिक्रमण तथा बिना इजाजत वन पैदावार कटान, संकलन र ओसारपसार गर्ने गराउनेलाई वन ऐन, २०७६ को दफा ५० वमोजिम बरामद काठको विगो जफत गरी अधिकतम पाँच वर्षसम्म कैद वा दुई लाख रुपैयासम्म जरिवाना वा दुवै सजाँय हुने प्रावधान छ । साथै पचास हजार भन्दा बढी मूल्य पर्ने बोझबाहक जस्तै ट्र्याक्टर लगायतका अन्य सवारी साधनमा बिना इजाजत वन पैदावार ओसारपसार गरे गराएमा सो बोझबाहक तथा सवारी साधन समेत जफत हुन्छ । यसका अलावा वन पैदावारमा आधारित उद्योगले प्रचलित वन सम्बन्धी कानुन विपरीत वन पैदावार राखेमा थप दुई लाख रुपैया जरिवाना हुनेछ । तसर्थ वन ऐन, २०७६ को बर्खिलाप हुने कार्यहरु नगर्न नगराउनु हुन मन्त्रालय सरोकारवाला सबैमा हार्दिक अनुरोध गर्दछौ ।

अनुरोधक
गण्डकी प्रदेश सरकार

वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी सूचना

वन्यजन्तु पक्रने, शिकार गर्ने, आखेटोपहार राख्ने र ओसारपसार गर्ने कार्य गरेमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ बमोजिम अधिकतम दश लाख रुपैयाँसम्म जरीवाना वा पन्ध्र वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाँय हुनेछ । तसर्थ, उपरोक्त बमोजिमका निषेधित कार्यहरू नगर्न नगराउनु हुन सरोकारवाला सबैलाई हार्दिक अनुरोध छ ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धी सूचना

सुक्खा याम तथा खडेरीको मौसममा वन डढेलो लागी वन पैदावार, वन्यजन्तु तथा पंक्षीसमेतलाई हानी-नोक्सानी पुर्याई समग्र वातावरणमा नकारात्मक असर पर्न सक्ने सम्भावना भएकोले सुक्खायाम तथा हावाहुरी लाग्ने समयमा आफ्नो गाउँ घर वरिपरिको वन क्षेत्रलाई वन डढेलोबाट जोगाइ वन संरक्षण तर्फ अग्रसर हुन सबैमा अनुरोध छ । कथंकदाचित वन डढेलो लागी हालेमा वन उपभोक्ता समूह लगायतका सम्बद्ध पक्षहरु मिली तत्काल नजिकको वन कार्यालय तथा सुरक्षा निकायमा वन डढेलोको सूचना गर्ने तथा स्रोत र साधनले भ्याएसम्म सम्बन्धित सबै पक्षसँग सहकार्य गरी वन डढेलो तत्काल नियन्त्रण गर्न तथा निभाउन प्रयत्न गर्नुहुन मन्त्रालय हार्दिक अपिल गर्दछ ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

जनहितमा जारी जरुरी सूचना

पछिल्लो समय वन क्षेत्र आसपासको गाउँबस्तीमा बाघ, भालु, चितुवा जस्ता वन्यजन्तुले आक्रमण गरी मानवीय तथा पशुधनको क्षति गरेको हुँदा विशेष गरी सूर्योदय पूर्व बिहानको समय र सूर्यास्त पछिको झिसमिसे साँझमा आफू र आफ्ना बालबच्चाको सुरक्षाको लागि उच्च सतर्कता अपनाई साँझको समयमा बालबच्चालाई एकलै नछाडि दिनु भई सम्भावित क्षति हुनबाट जोगिन, जोगाउनुहुन अनुरोध गरिन्छ । साथै वन क्षेत्रमा घाँस, दाउरा, पात, स्याउला, सोत्तर लगायतका वन पैदावार संकलन गर्न जाँदा एकलै आफूखुशी हिँडडुल नगर्न नगराउनु हुन र घर आसपासका झाडी सफा गरी साँझको समयमा घर बाहिर बत्ती उज्यालो पारी राख्न समेत अनुरोध छ ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

जनहितमा जारी जरुरी सूचना

वन्यजन्तुको आक्रमणबाट हुने जनधनको क्षति वर्षेनी बढ्दो क्रममा देखिएकोले वन्यजन्तुको आक्रमणबाट बच्नको लागि सावधान होऔं । साँझ तथा रातको समयमा अति आवश्यक काम बाहेक अन्य कामका लागि वन क्षेत्र वरपर हिँडडुल नगरौं । हिड्ने परे समूहमा हिडौं । घरको कम्पाउण्ड तथा मूल ढोका राम्रोसँग बन्द गरी वन्यजन्तुको सम्भावित आक्रमणबाट आफ्नो परिवार तथा पशुधनको सुरक्षा गरौं ।

अनुरोधक
गण्डकी प्रदेश सरकार

जनहितमा जारी जरुरी सूचना

मानव बस्तीमा चितुवा प्रवेश गरी विशेष गरी बालबालिकालाई आक्रमण गरी घाइते बनाउने एवं मारेर खानेसम्मका दुःखद घटनाहरू घटीरहेका छन् । यसरी चितुवाको आक्रमणबाट हुने जनधनको क्षति बर्षेनी बढ्दो क्रममा देखिएकोले वन्यजन्तुको आक्रमणबाट बच्नको लागि सावधान होऔं । यस किसिमका घटनाहरूबाट बच्नको लागि आफ्ना बाबुनानीहरूलाई साँझ बिहानको समयमा घरबाहिर निस्कन नदिने, निस्कनै पर्ने भएमा अभिभावकको साथमा सुरक्षित भएर निस्कौं । आफ्नो बस्ती नजिकै चितुवा देखेमा वा बस्तीमा प्रवेश गरेको जानकारी प्राप्त भएमा नजिकैको सुरक्षा निकाय वा वन कार्यालयमा जानकारी दिने तर चितुवा देखिएको स्थानमा भिड जम्मा भई नजिकै जाने वा होहल्ला गर्ने वा चितुवालाई कुनै पनि तरिकाले जिस्काउने कार्य नगरौं ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

वन वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशको अनुरोध

सुख्खा याममा वन जंगलमा डढेलो लागी वन्यजन्तु, वनस्पति एवं वातावरणमा नकारात्मक प्रभाव पर्ने तथा सुख्खा हुरी बतासको कारण सो आगो मानव वस्तिमा प्रवेश गर्न सक्ने सम्भावना बढेर जान्छ । साथै वर्षा यामको सुरुवातसंगै निरन्तरको वर्षातको कारण पहाडमा भू-क्षय र पहिरो जानसक्ने, तराईमा बाढी, डुवान र कटान हुन सक्ने सम्भावना रहन्छ । यस्ता प्रकोपको कारण वर्षेनी ठुलो संख्यामा मानवीय एवं भौतिक क्षति हुने गरेकोले यस्ता प्रकोप हुन नदिन र भईहालेमा सोबाट पुग्ने मानवीय तथा भौतिक क्षती कम गर्न उच्च सतर्कता अपनाउन सम्बन्धित सबैमा हार्दिक अनुरोध छ ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

वन वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशको अनुरोध

वर्षा यामको सुरुवातसंगै निरन्तरको वर्षातको कारण पहाडमा भू-क्षय र पहिरो जानसक्ने, तराईमा बाढी, डुवान र कटान हुन सक्ने सम्भावना रहन्छ । यस्ता प्रकोपको कारण वर्षेनी ठुलो संख्यामा मानवीय एवं भौतिक क्षति हुने गरेकोले यस्ता प्रकोप हुन नदिन र भईहालेमा सोबाट पुग्ने मानवीय तथा भौतिक क्षति कम गर्न समयमै उच्च सतर्कता अपनाई वर्षादको पानी एकैठाउमा जम्मा हुन नदिन भल कटाउने, खोलिसहरुमा चेकड्याम निर्माण गर्ने, भिरालो जमिनमा वृक्षारोपण गर्ने, नदि कटान कम गर्न खोला किनारमा वृक्षारोपण तथा छेकवाध निर्माण गर्ने तथा डुवानको समयमा सुरक्षित रहन उच्च भुभागको खोजि गरिराख्ने लगायतका जैविक तथा संरचनागत संरक्षणका गतिविधिहरु अपनाई पुर्वतयारी अवस्थामा रहनुहुन सम्बन्धित सबैमा हार्दिक अनुरोध छ ।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

वन डढेलो रोकथाम नियन्त्रण सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

जाडो याम सक्रिएसँगै गर्मी बढिरहेको र हुरी बतास चलन शुरु भएको यस समयमा वन जङ्गलमा डढेलो लाग्ने प्रबल सम्भावना रहन्छ। यसले हाम्रो प्राकृतिक सम्पदा क्षणभरमै नष्ट भई वातावरणीय सन्तुलनमा ठूलो असर पुग्ने, पानीका मुहान सुक्ने, भूक्षय हुने, वायुमण्डलमा कार्वन उत्सर्जन हुन गई जलवायु परिवर्तनमा असर पुग्ने तथा गाँउबस्तीसम्म डढेलो फैलिनुका साथै तपाईं हाम्रो लापरवाही र असावधानीका कारण घरगोठमा आगो लाग्न गई जनधनको ठूलो क्षति हुन सक्छ। तसर्थ,

- आ-आफ्नो वरिपरिको वन डढेलो लाग्न सक्ने क्षेत्र पहिचान गरी सो क्षेत्रमा विशेष निगरानी राखौं।
- वन जङ्गल तथा मानिस आवतजावत गर्ने बाटोघाटो, सडकको दाँयाबाँया रहेका पातपतिङ्गर नियमित रूपमा हटाऔं।
- सलाई, लाईटर जस्ता प्रज्वलनशील वस्तु केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राखौं। यस्ता वस्तु लिएर वनजङ्गल प्रवेश नगरौं।
- पिकनिक, वनभोज जाँदा आगो बालेपछि आगो निभाएर मात्र छोडौं। वन जङ्गल छेउछाउबाट हिँड्दा वा यात्रा गर्दा चुरोट बिँडीका टुटाहरु नफालौं।
- वन क्षेत्रभित्र रहेका अग्नीरेखाको नियमित सफाई तथा मर्मत सम्भार गरौं। आवश्यकता अनुसार अग्नीरेखा निर्माण गरौं।
- समुदायमा आधारित वन उपभोक्ता समूहले अग्नी नियन्त्रकको व्यवस्था गरी सामुदायिक वनको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा मिलाऔं।
- अग्नी निरोधक सामग्रीको उचित व्यवस्थापन गरी तयारी अवस्थामा राखौं।
- आ-आफ्नो खरवारीमा घाँस पलाँउछ भन्ने सोच राखी डढेलो लगाउने प्रवृत्ति विगतका वर्षहरुमा देखिएकोले खरवारीमा डढेलो नलगाऔं, लगाउन नदिऔं।
- वन जङ्गलसँग जोडिएका खेतवारीमा कृषि बालीका टुटाटुटी, झिँगटा बालीसकेपछि आगो निभाएर मात्र छोडौं।
- वन जङ्गलमा डढेलो लाग्न नदिऔं, लागि हालेमा सबै मिली स्थानीय जनसहभागिता जुटाई तुरुन्त निभाऔं।
- घर गोठमा हावाहुरी लागेको समयमा आगो नबालौं। घर गोठको काम सकिएपछि आगो राम्रोसँग निभाऔं।
- चोरी शिकारी गर्ने क्रममा समेत वनमा आगलागी हुने गरेको र चोरी शिकारी गर्नेलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ वमोजिम पन्ध्र हजार रुपैयाँदेखि दश लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना र तीन महिनादेखि पन्ध्र वर्षसम्म कैद हुने भएकोले यस्तो कार्य कसैले पनि नगरौं, नगराऔं।
- वन डढेलो लगाउने कार्य वन ऐन, २०७६ को दफा ४९ वमोजिम फौजदारी कसूर भएको र यस्तो कार्य गर्नेलाई सोही ऐनको दफा ५० वमोजिम क्षतिको विगो असुल उपर गरी साठी हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना र तीन वर्षसम्म कैद हुने भएकोले यस्तो कार्य कसैले पनि नगरौं, नगराऔं।
- आगलागीबाट आफू पनि बचौं र अरुलाई पनि बचाऔं।
- आ-आफ्नो क्षेत्रमा आगलागी भएको जानकारी भएमा नजिकको वन कार्यालय, प्रहरी कार्यालय वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा खबर गरौं।

अनुरोधक

गण्डकी प्रदेश सरकार

